

Sırağün Şuşada yenə də ruh oxşayan çal-çağır vardı. Ulu öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş I Türk Dünyası Mədəniyyət Forumunun iştirakçıları üçün təşkil olunan "Dövri-səda" adlı konsert proqramının səsi-sədası ətrafa yayılırdı. Şən mahnılar, oynaq rəqslər azadlığına qovuşmuş mədəniyyət paytaxtı Şuşanın üzünü güldürürdü. Muğam-sənət bəşiyimiz ona yaraşan təmtəraqa bir daha Azərbaycanın Zəfər təntənəsini təəcəssüm etdirirdi.

Artıq 3 ildir ki, Cıdır düzü ortağ türk mədəniyyətini dünyaya təbliğ edən platformaya çevrilib. Bu səadət Cıdır düzünə, Şuşaya, Azərbaycanca 20 ildən bəri qərar tutduğu Prezident kürsüsünü şərəfləndirən dövlət başçımız, böyük sərkərdəmiz İlham Əliyev bəxş edib.

...Düz 20 il öncə ulu öndər Heydər Əliyev prezident seçkilərində namizədliyini İlham Əliyevin xeyrinə geri götürdüyünü bəyan edəndən 2 həftə sonra – oktyabrın 15-də keçirilən seçkilərdə cənab İlham Əliyev səs çoxluğu ilə dövlət başçısı vəzifəsinə seçildi. Daha 2 həftə sonra isə təntənəli andıçmə mərasimində rəsmən bildirdi ki, Heydər Əliyev siyasətini davam etdirəcək. Çünki bu siyasətin Azərbaycanda alternativ yoxdur. Elə də oldu və hazırda ölkəmiz bütün sahələrdə inkişaf edir, uğurlar qazanır.

Bu yüksək tərəqqi elm, təhsil və mədəniyyətdən də yan keçməyib. İlham Əliyevin Prezidentliyinin ilk 5 ilində tək mədəniyyətlə bağlı məsələlərə 900 milyon dollar vəsait xərclənib və bütün tarixi binalar, muzeylər, teatrlar təmir olunub. Bu sahə daim dövlətin güclü himayəsi altındadır. Ölkəmizdə mədəniyyət siyasətinə ayrılan büdcə vəsaitləri ilbəil artır.

Özünün fenomenal qabiliyyəti ilə milli dövlətçiliyimizi daha da möhkəmləndirən ölkə başçısı demokratiyanın milli mədəniyyətimiz və mentalitetimizlə, həmçinin, müsəlman sosial-psixoloji kimliyimizlə uzlaşan bir dəyər və yaşayış tərzini özündə birləşdirib, intellektual əsaslarla yeni modernist cəmiyyət formalaşdırmağa başlayıb. Azərbaycançılıq fəlsəfəsi İlham Əliyev siyasətinin mənəvi dayacağına çevrilib. Milli ləyaqət, milli qürur uğurlarımızın əsas şərtləri olub.

Prezidentimizin mübarək imzası ilə qəbul edilən dövlət proqramları Ulu öndərin əsasını qoyduğu müstəqil mədəniyyət siyasətinin hazırda daha geniş miqyasda həyata keçirildiyini göstərir. Kino, teatr, musiqi, təbii sənətin inkişafı, tarixi abidələrin qorunması və bərpası bu sıradadır. Ötən 20 il biz inamla Azərbaycanda mədəniyyətin dirçəliş və intibah dövrü kimi dəyərləndirə bilərik.

Yeni əsrdə ölkəmizdə yüksək vətənpərvərlik hissənə, milli düşüncəyə malik gənclər formalaşdırılıb. İşğaldan sonra doğulan gənclər Qarabağ uğrunda mübarizəyə ürəklə atılaraq, əzəli torpaqlarımızı düşmən tapdağından təmizlədik. "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarı onların qanı və canı bahasına cəmi 44 günə gərçəyə çevrildi. Ötən ay isə 24 saatdan da az müddətdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü tam bərpa edildi. Əlbəttə, bütün bunlar nəyi nə vaxt və necə etməyi gözəl bilən dövlət başçımızın mahir idarəetmə siyasətinin sayəsində mümkün olub. İlham Əliyevin Ali Baş Komandanı olduğu Silahlı Qüvvələrimizin dünyaya səs salan peşəkar nailiyyətlərinin özündə isə ilk növbədə məhz yüksək vətənpərvərlik mədəniyyəti dayanır. Elə dünyada tanınmış kulturoloqlar da təsdiq edirlər ki, çoxvektorlu siyasət meydanında ən düzgün gedış, ən doğru məqam, ən yaxşı yolun seçilməsi yüksək diplomatiya mədəniyyətinə dəlalət edən amildir.

Azərbaycanın bugünkü uğurlarında məhz milli-mənəvi dəyərlərimizin rolu danılmazdır. Ölkəmizin dünyada mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoq və tolerantlıq məkanı kimi tanınması, sözsüz ki, Prezident İlham Əliyevin məxsusi xidmətidir.

UNESCO, İSESCO və digər beynəlxalq təşkilatlar səviyyəsində Azərbaycanın yüksək sivilizasiyalı bir ölkə olduğu dönə-dönə etiraf edilib. Bir çox mədəniyyət abidələrimizin, çoxəsrlilik tarixə malik incələrimizin UNESCO-nun maddi və mənəvi irs siyahısına salınması da bunun sübutudur. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin mədəniyyət siyasətinə ən güclü dəstək Birinci vitse-prezident, mətəbər beynəlxalq təşkilatların xoşməramlı səfəri Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən göstərilir. Elə görkəmli sənət adamlarımızın, elm xadimlərimizin yubileylərinin UNESCO səviyyəsində qeyd olunmasının özü mədəniyyətə misilsiz xidmətdir. Heydər Əliyev Fondu illərdir ki, "Tolerantlığın ünvanı — Azərbaycan" layihəsini uğurla həyata keçirir. Layihə çərçivəsində hətta xaricdəki dini abidələrdə, ziyarətgahlarda və tikililərdə təmir-bərpa işləri aparılır, mövzuya aid sənətlər təşkil olunur. Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan tərəfindən oradakı digər dini abidələrlə yanaşı, ermənilərin Qazaçı kilsəsi də əsaslı təmir olunub.

Fəxrlə xatırlayırıq ki, İSESCO-nun qərarı ilə 2009-cu ildə Bakı İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunub və bir sıra tədbirlərin məkanına çevrilib. Bu, Azərbaycan mədəniyyətinin İslam dünyasına inteqrasiyasında, mədəniyyətlərarası dialoqun genişləndirilməsində, islam həmrəyliyində nail olunmasında Bakının danılmaz rolunun təsdiqidir.

Prezident İlham Əliyevin dəstəyi ilə yaranmış Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin fəaliyyəti xüsusilə təqdirəlayiqdir. Bəşəri dəyərlər qarçısı, Azərbaycan mədəniyyətinin parlaq siması olan bir dahinin adını daşıyan bu Mərkəz artıq dünyada tanınan humanitar qeyri-hökumət təşkilatıdır və öz ətrafında müxtəlif ölkələrin keçmiş dövlət və hökumət başçılarını, nüfuzlu beynəlxalq ekspertləri birləşdirir. Mərkəzin Avropa qitəsinin 25 ölkəsindən 53, Amerika qitəsinin 2 ölkəsindən 6, Asiya qitəsinin 12 ölkəsindən 15, Afrika qitəsinin 4 ölkəsindən 5 görkəmli üzvü var. Qurumun əsas məqsədi dünyada sülh, dinc birgə yaşayış, ədalətin bərqərar olunması naminə həyata keçirilən qlobal tədbirləri, fəaliyyətləri dəstəkləməkdir. Eyni zamanda burada Nizami irsi geniş araşdırılır, şairin elmi-fəlsəfi görüşləri tədqiq olunur və əsərlərinin müxtəlif dillərə tərcüməsi, ensiklopediyasının hazırlanması işləri həyata keçirilir. Mərkəzin xəttillə fəaliyyətdə uğur qazanan şəxslərə 2012-ci ildən etibarən "Nizami Gəncəvi beynəlxalq mükafatı" verilir. Vətən müharibəsi zamanı qədim Gəncə Ermənistan tərəfindən ballistik raketlərlə atəşə tutulanda bu təsisat "Nizami Gəncəvinin doğma şəhərini qoruyaq" adlı kampaniya keçirmiş, terrorizm qurbanları ilə həmrəyliyini göstərmişdi. Prezident İlham Əliyevin bu mərkəzə xüsusi diqqəti var.

Azərbaycanın milli-mədəni yüksəlişi dinamik prosesdir. Bu proses davamlı seçiyə daşdığı üçün perspektivə hesablanır. Təsədüfi deyil ki, cari ildə ölkəmizdə kino, teatr, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı üzrə silsilə forumlar keçirilib. Bunda məqsəd yaradılan yeni mədəniyyət strategiyası üçün fikir və mülahizələri, rəy və təklifləri kompleksləşdirməkdir. Yaxın vaxtlarda musiqi və rəssamlıqla da bağlı fo-

Xalqımızı xalq kimi, millət kimi qoruyub saxlayan bizim ənənələrimiz olub, tariximiz olub, ədəbiyyatımız, ana dilimiz və mədəniyyətimiz olubdur. Mədəniyyət, ədəbiyyat, milli musiqi, ana dilimiz tarixi keçmişimizdir – biz bu sahələrə böyük diqqət göstərməliyik.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

sahələr üzrə neçə-neçə mötəbər beynəlxalq tədbir keçirilib, xarici qonaqlar yurdumuzun gözəllikləri ilə bərabər, mədəniyyətimizin tərəqqisinin də canlı şahidi olurlar.

Dörd il əvvəl mədəniyyət və incəsənət xadimləri ilə geniş formatda görüş zamanı Prezidentin bu vəzifədə imzaladığı ilk sərəncamlarından birinin məhz Azərbaycan klassiklərinin əsərlərinin latin qrafikası ilə çap edilməsi ilə bağlı olduğu minnətdarlıqla xatırlanıb. Həmçinin görkəmli mədəniyyət xadimlərinin – Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Bülbül, Niyazi və digərlərinin abidələrinin qoyularaq xatirələrinin əbədləşdirildiyi qeyd edilib. Həmin görüşdə problemlərdən də danışılıb və

yətlə, Prezidentimizin yürütdüyü mədəni siyasət davamlı və ardıcıl olması ilə diqqət çəkir. Son illərin təqvimlərinə nəzər salaq: İlham Əliyevin sərəncamları ilə 2016-cı il Multikulturalizm İli, 2017-ci il İslam Həmrəyliyi İli, 2018-ci il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli, 2019-cu il Nəsimi İli, 2021-ci il Nizami Gəncəvi İli elan edilib. General Əlağa Şixlinskiyin 150, görkəmli müğənni Rəşid Behbudovun və balet ustası Qəmər Almaszadənin 100, Emin Sabitoğlunun 80, Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinin, lap bu yaxınlarda Azərbaycan Milli Kitabxanasının 100 illiyinin keçirilməsi dövlət səviyyəsində görülən tədbirlərdir. Prezidentin imzaladığı son sərəncamlardan biri isə (28 sentyabr

Yeni əsrin yenilikçi dövlət rəhbəri

rumlar keçirmək nəzərdə tutulur. Dilin təmizliyi, ədəbiyyat və incəsənətin dünya arenasına çıxarılması, uşaq ədəbiyyatının zamanın tələbləri ilə səsələməsi, bütün bu sahələrin qarşılıqlı əlaqələri üzrə polemikalar məhz mədəni yüksəliş planlarına xidmət edir.

Ötən 20 ildə ölkəmizdə dövlət qayğısı ilə çoxlu yeni mədəniyyət ünvanı pərvəriş tapıb: Beynəlxalq Muğam və Müasir İncəsənət mərkəzləri, Xalça muzeyi qapılarını sənətsevərlərin üzünə açılıb. Dövlət Film Fondu üçün gözəl bina tikilib. Kinostudiyanın, Nizami Kino Mərkəzinin, paytaxtımdakı muzey və teatrların əsaslı təmiri mədəniyyətimizə göstərilən böyük qayğının ifadəsi kimi olduqca əhəmiyyətlidir.

Möhtəram Prezidentimizin ənənəvi dəyərlərə sədəqəti və müasirləşmə amalı da dünyaya bir nümunədir.

Mədəniyyətə dövlət qayğısının bir təzahürü də əsrin əvvəllərində Ulu öndərin imzaladığı fərmanla Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının yaradılmasıdır. Əvvəllər rəssam kadrların hazırlanması üçün Azərbaycanda ali təhsil ocağı olmayıb. Rəssamlarımız əsasən Rusiyanın müxtəlif şəhərlərindəki institutlarda oxuyublar. Ona görə də müstəqil Azərbaycanın Rəssamlıq Akademiyasının açılması ölkənin mədəni həyatında tarixi hadisədir. Artıq 20 ildir ki, Akademiyada yüksək ixtisaslı rəssam kadrlar yetişdirilir.

Prezident İlham Əliyev mədəniyyət, ədəbiyyat və incəsənət xadimlərimizi Azərbaycan cəmiyyətinin aparıcı təbəqəsi, elitası hesab edir və sənət adamlarından qayğısını əsirgəmir. Təbii ki, onlar da dövlət başçımızın siyasət kursunu dəstəkləyir, Azərbaycanın parlaq gələcəyi, mədəniyyətimizin inkişafı üçün əllərindən gələni edirlər. Bu gün artıq Azərbaycan əsl festivallar diyarına çevrilib. Hər il dövlətin dəstəyi ilə kino, musiqi, teatr və digər

cənab İlham Əliyev sonda təklif edib ki, belə təmaslar bu və ya digər formatda müntəzəm olaraq keçirilsin, sistemli xarakter alsın, yaradıcı ictimaiyyətimizin bütün qayğıları öz həllini tapsın. Təsəvvür edin: başqa ölkələrin rəhbərləri ilə belə görüşlərdə, bir qayda olaraq, bunu tərəf-müqəbilər xahiş edirlər, bizdə isə Prezident özü məsləhət görür ki, gəlin, tez-tez görüşək.

Vətən müharibəsində böyük qələbədən sonra Şuşanın dirçəldilməsi, oradakı abidələrin bərpası, "Xarıbülbül" festivalı və Vaqif Poeziya günlərinin yenidən gündəmə gəlməsi, bu şəhərin öten il Azərbaycanın, bu il Türkiyənin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi (gələn il üçün də Şuşa İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı seçilib) başlıca olaraq dövlətimizin mədəni siyasətinin uğurudur.

Mütəfəkkir şair Molla Pənah Vaqifin erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış məqbərəsinin bərpadan sonra açılış mərasimində və daha sonra Vaqif Poeziya məclisində Prezident İlham Əliyevin çıxışı (41 il əvvəl də cənab İlham Əliyev Ulu öndərlə birlikdə eyni tədbirdə iştirak edib) gözəl ənənələrin davamı kimi təqdirəlayiq hadisədir. Məqbərənin yaradılmasının sıradan bir hadisə olmadığını vurğulayan dövlət başçısı deyib: "Molla Pənah Vaqif təkcə şair yox, eyni zamanda, Qarabağ xanının vəziridir. Sovet dövründə sovet ideologiyası, sovet hökumətinin tarixlə bağlı yanaşması belə idi ki, xanlıqlar tarixin qara ləkəsi kimi qələmə verilib. Bütün bunlara baxmayaraq, ulu öndərin iradəsi və qətiyyəti nəticəsində bu məqbərə ucaldılmışdır və bir daha Şuşanın Azərbaycan şəhəri kimi təsdiqi öz yerini tapmışdır".

Mədəni yüksəliş ab-havası Naxçıvanda, Gəncədə, Lənkəranda, Şəkida, Şamaxıda da aşkar duyulur. Ümumiyyətlə,

2023-cü il) akademik Ziya Bünyadovun 100 illiyi barədə olub.

Pandemiyanın tüğyan etdiyi vaxtda və müharibə dövründə belə dövlət başçımız ölkənin mədəniyyətinə, klassik irsinə diqqətinə azaltmayıb. Dünyaşöhrətli müğənni Müslüm Maqomayevə abidə qoyulması, sosial müdafiyyə ehtiyacı olan mədəniyyət işçilərinin, incəsənət xadimlərinin qayğı ilə əhatə olunması, beynəlxalq müstəvidə mədəni sərvətlərimizin qorunması diqqətdə saxlanılıb.

Ötən illərdə paytaxtımda önəmli beynəlxalq tədbirlər – Humanitar və Qlobal forumlar keçirilib. Azərbaycanın yeni milli turizm brendi təqdim olunub. "Dədə Qorqud" eposu və "Yallı" rəqsi UNESCO-nun siyahısına daxil edilib. Sadalamaqla bitən deyil. Bir sözlə, mədəniyyət Prezident İlham Əliyevin xüsusi önəm verdiyi əməli fəaliyyət sahələrindəndir.

...Hər gün işə gəlib-gedəndə görkəmli bəstəkarımız Tofiq Quliyevin bu ilin əvvəlində qoyulmuş abidəsinin önündən keçirəm. Baxıram və mənə elə gəlir ki, o, irəli boylanaraq Səməd Vurğunun qarşısındakı bağda ucaldırılmış möhtəşəm abidəsini salamlayır. Xalq şairi də sanki ona "Abidən mübarəkdir!" – deyir. Mənsə bəstəkarın abidəsinin açılışında Prezidentin çıxışını xatırlayıram. Mədəniyyətimizin himayədarı onun sənətini yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Həç birimizdə şübhə yoxdur ki, əsrlər keçdikcə bu unudulmaz musiqi, bu mahnılar, Azərbaycan xalqının musiqi istedadını əyani şəkildə göstərən əsərlər yaşayacaq, bizi və sonrakı nəsilləri sevindirəcək".

Bir də onu düşünürəm ki, ağı mərdəndən yonulmuş bu abidə Azərbaycan mədəniyyətinin ağı günlərinin layiqli simvoludur.